

Сучасні макроекономічні тренди та тенденції Modern macroeconomic trends and tendencies

[DOI: 10.26565/2786-4995-2023-2-04](https://doi.org/10.26565/2786-4995-2023-2-04)

УДК 330.3:338.4

Світлана Кулакова

к.е.н., доцент

доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

36011, Україна, м. Полтава, Першотравневий проспект, 24

e-mail: slcveta@gmail.com;

ORCID ID: 0000-0002-7149-0356

Оксана Житник

здобувачка вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

36011, Україна, м. Полтава, Першотравневий проспект, 24

e-mail: oxanashytnyk@gmail.com;

ORCID ID: 0000-0001-5397-8238

ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті здійснено розгляд переробної промисловості як стратегічного напрямку загального економічного розвитку української економіки. У ході дослідження проводився аналіз ефективності не лише переробної галузі, а й промислового сектору загалом. Зокрема, було з'ясовано, що сукупний промисловий ВВП України, визначений виробничим методом, у 2021 році становив 1111762 млн. грн, з яких 50,42%, або 560527 млн. грн, належали підприємству переробної сфери. При цьому серед усіх галузей економіки питома вага переробної промисловості у складі ВВП за 2021 рік становить 10,28%. Це робить переробне виробництво одним з ключових видів економічної діяльності народного господарства України, а, відповідно, і визначає його стратегічно важливим для підвищення соціально-економічного добробуту населення.

Окрему увагу автори приділили висвітленню вагомості мікро-, малих і середніх підприємств (ММСП) для розвитку переробної промисловості України. ММСП займають більш ніж 99% кількості суб'єктів господарювання досліджуваної сфери виробництва, а, отже, посилення конкурентоспроможності підприємств даних типів здійснить позитивний вплив на загальне зростання української економіки.

Наступний етап дослідження зосереджувався на аналізі продуктивності переробної промисловості Європейського Союзу. Було встановлено домінування досліджуваної галузі серед інших секторів промисловості ЄС. Лідерами переробної сфери діяльності серед країн Європи можна назвати Німеччину та Францію, у той час як Польща відчутно відстає від них за показником доданої вартості.

Україна являється чинним кандидатом на вступ до Європейського Союзу. Таким чином, окрім адаптації українського законодавства до європейських стандартів необхідним також є підвищення рівня ефективності діяльності підприємств переробної промисловості. У даному випадку важливим є посилення конкурентоспроможності промислової продукції України на ринку Європи з метою постійного збільшення обсягу експорту українських промислових товарів до країн Європи. Авторами було з'ясовано, що сальдо зовнішньоторговельного обороту України в 2022 році у результаті торгівлі з ЄС склало 1,8 млрд. доларів.

Ключові слова: переробна промисловість, розвиток економіки, ММСП, промисловий сектор, взаємодія з ЄС

Рис.: 3, табл.: 1, бібл.: 10

Вступ. Сьогодення диктує жорсткі умови ведення господарської діяльності на світовому ринку. Максимізація ефективності функціонування підприємств можлива лише за умови врахування мінливості бізнес-середовища, формування обґрунтованої виробничої політики, досконалої оцінки конкурентів і власних конкурентних переваг, та обрання гідних бізнес-партнерів. У масштабах національного господарства досить важливим завданням уряду є визначення стратегічних галузей економіки й розробка комплексного механізму їх підтримки й розвитку, пошук напрямів модернізації устрою їх існування тощо.

Ефективність української економіки залежить переважно від сектору промисловості. Останній у свою чергу спирається на діяльність підприємств переробної галузі. Таким чином, переробна промисловість є однією з ключових видів підприємництва, які здатні забезпечити стабілізацію економіки в умовах воєнного стану та у перспективі післявоєнного відновлення держави. При цьому надзвичайно важливою є взаємодія України та Європейського Союзу (ЄС). Відповідно, з географічної точки зору аналіз переробної промисловості має проводитися не лише щодо нашої країни, а й країн Європи.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Переробна промисловість становить собою основу великої кількості економік країн світу. Тому вивчення особливостей, чинників і стратегій розвитку даної галузі промисловості було центральним у дослідженнях цілої когорти вчених, серед яких С. О. Ішук, Н. Ю. Лесюта, М.П. Денисенко, О. М. Бойко, Н. Я. Кутаренко, І. М. Дашко, М. М. Бердар та інші.

Окрему увагу вивченню формування стратегії конкурентоспроможності підприємств приділяли С. В. Повна, Д. О. Барабась, В. В. Джеджула, С. О. Тульчинська тощо.

Комплексну оцінку чинників діяльності підприємств переробної промисловості в умовах коронакризи та повномасштабної війни проводили практикуючі фахівці Національного інституту стратегічних досліджень, яеред яких наприклад О. В. Собкевич [3] і І. В. Ус [9]. Аналіз підприємництва України, і особливо вплив війни на провадження підприємницької діяльності, здійснювали представники Програми розвитку ООН в Україні [2].

Мета дослідження полягає у здійсненні оцінки стану переробної галузі як стратегічного напрямку розвитку економіки України, а також у проведенні порівняльного аналізу переробного сектору промисловості України та ЄС.

Результати дослідження. Сферу промислового виробництва можна назвати своєрідним індикатором стану економічної системи держави, дослідження якого дає можливість комплексно характеризувати рівень соціально-економічного добробуту населення. У наш час промисловість, а особливо переробна її частина, становить собою один з найважливіших секторів національного господарства, оскільки вона визначає рівень конкурентоспроможності економіки країни на світовому ринку.

Користуючись даними Держстату [1], на рисунку 1 відобразимо динаміку валового внутрішнього продукту (ВВП), який припадав на промисловий сектор за галузями у період з 2010 по 2021 роки.

Отже, побудована діаграма наочно демонструє домінування переробної галузі у промисловому секторі економіки України. Загалом темп приросту ВВП, виробленого підприємствами переробної промисловості, у 2021 році по відношенню до 2020 року становить 31,43%. Однак зауважимо, що питома вага переробного виробництва у структурі промислового ВВП зменшилася з 56,21% у 2020 році до 50,42% в 2021 році.

Під час аналізу будь-якої галузі економіки, важливим аспектом є розгляд структури чисельності функціонуючих підприємств за критерієм розміру. Це пов'язано з тим, що мікро-, малі та середні підприємства (ММСП) відіграють для української економічної системи вагому роль. Сучасний ринок характеризується нестабільністю та динамічністю. ММСП у свою чергу притаманні гнучкість при формуванні підприємницької стратегії, мобільність, інноваційний підхід до виробництва та здатність швидко адаптуватися до нових умов господарювання.

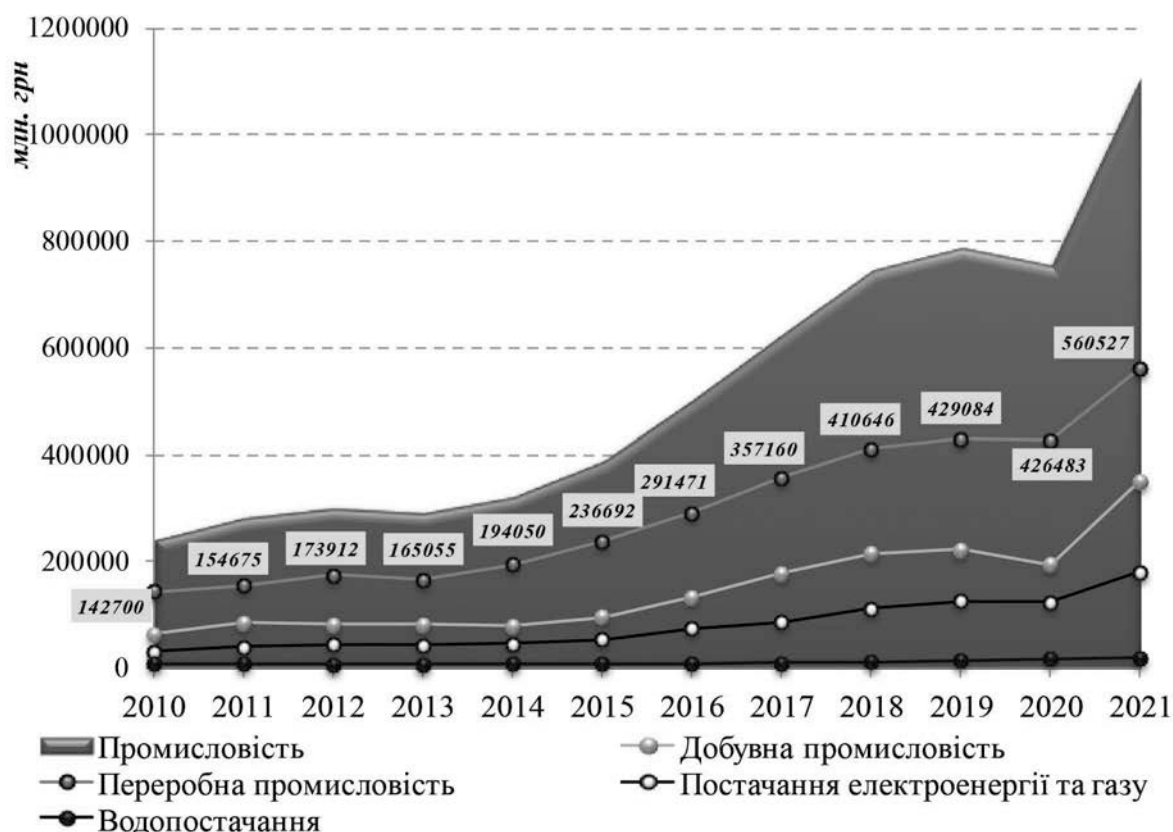

Рис. 1. Динаміка валового внутрішнього продукту, створеного у промисловому секторі України, за 2010-2021 роки
Джерело: побудовано авторами на основі даних Державної служби статистики України

Таблиця 1

Кількість суб'єктів господарювання переробної галузі в Україні протягом 2010-2021 років

Рік	Усього в галузі, одиниць	Кількість підприємств за розміром, одиниць				Питома вага у загальній кількості підприємств галузі, %			
		Великі	Середні	Малі	Мікро	Великі	Середні	Малі	Мікро
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2010	143012	224	4968	10355	127465	0,2	3,5	7,2	89,1
2011	113983	263	4865	10744	98111	0,2	4,3	9,4	86,1
2012	105873	265	4742	10581	90285	0,3	4,5	10,0	85,3
2013	111901	243	4574	10222	96862	0,2	4,1	9,1	86,6
2014	123108	190	3963	8535	110420	0,2	3,2	6,9	89,7
2015	126217	159	3785	7886	114387	0,1	3,0	6,2	90,6
2016	118527	137	3764	8099	106527	0,1	3,2	6,8	89,9
2017	114773	144	3892	8638	102099	0,1	3,4	7,5	89,0
2018	115949	163	4017	9410	102359	0,1	3,5	8,1	88,3
2019	118935	182	4104	9337	105312	0,2	3,5	7,9	88,5
2020	115133	164	3972	8876	102121	0,1	3,4	7,7	88,7
2021	110393	199	3854	8939	97401	0,2	3,5	8,1	88,2

Джерело: розраховано авторами на основі даних Державної служби статистики України

Беручи до уваги важливість промисловості, і зокрема переробної її галузі, для повернення життєздатності та досягнення високої конкурентоспроможності економіки України на світовому ринку, уряд здійснює заходи націлені на підтримку вітчизняних суб'єктів господарювання. Як приклад, програма «Робота» була створена задля стимулювання розвитку переробних підприємств шляхом надання їм грантових коштів. У рамках грантової програми «Новий рівень» було визначено 54 переможця, які отримали кошти (337 млн. грн) на ведення підприємницької

діяльності у сфері переробного виробництва. Дані грошові ресурси можна було використати на закупівлю необхідного обладнання для виробництва меблів, будматеріалів, одягу, фурнітури, ліній металообробки, аграрної переробки тощо. При цьому, підприємці, які отримали грант, були зобов'язані створити щонайменше 25 робочих місць.

Додатково з метою заснування нових і розвитку існуючих підприємств переробної промисловості з резервного фонду державного бюджету було виділено близько 119 млн грн. Серед очікуваних результатів від реалізації даного бізнес-заходу можна назвати створення 405 робочих місць. Розподіл грантів даного проекту за видами економічної діяльності має наступний вигляд:

- виробництво харчових продуктів (11 грантів);
- ремонт і монтаж машин і устаткування (4 гранти);
- виробництво меблів (2 гранти);
- виробництво хімічної продукції (2 гранти);
- виробництво гумових і пластмасових виробів (1 грант);
- оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини (1 грант);
- текстильне виробництво (1 грант) [3].

У 2000 році указом Президента України №1072/2000 була схвалена Програма інтеграції України до Європейського Союзу [4]. Даний крок можна назвати стратегічним фактором, який підкреслив націленість нашої держави на економічний розвиток шляхом тісної взаємодії з ЄС. 23 червня 2022 року спільним рішенням країн-членів ЄС Україна та Молдова набули статусу кандидатів на членство в союзі. Відтак, наша держава має здійснити адаптацію власного законодавства до законодавства ЄС, або так званого *acquis communautaire*.

Зміни у міжнародному правовому полі, які відбуваються під впливом інтеграції України в європейський економічний простір, посилюють необхідність аналізу й оцінки стану економік країн Європи, і вивчення досвіду їх розвитку та механізмів подолання кризових явищ. Тому на рисунку 2 відобразимо динаміку обсягу доданої вартості промисловості ЄС за факторними витратами. Для побудови гістограми використаємо дані Євростату [5] за період 2011-2020 років.

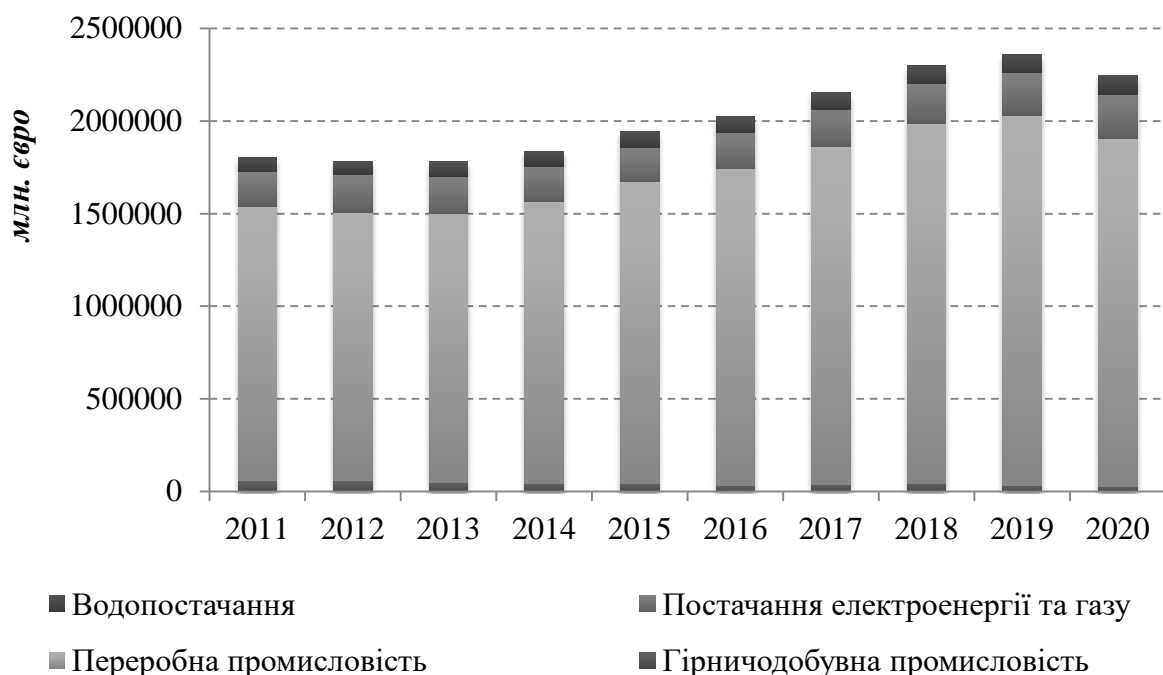

Рис. 2. Динаміка виробленої доданої вартості за факторними витратами ЄС за 2011-2020 роки
Джерело: побудовано авторами на основі даних Євростату
Примітка: гістограма відображає дані ЄС у складі 27 країн (з 2020 р.), після Брексіту

Отже, рисунок 2 дає можливість стверджувати, що переважання переробної сфери виробництва над іншими галузями промисловості є ознакою подібності економік України та ЄС. Говорячи про переробне виробництво останньої, зазначимо, що у 2020 році обсяг доданої вартості за факторними витратами становив 1880888,6 млн. євро, або 83,8% усього промислового сектору. У 2019 році додана вартість, виготовлена у переробній промисловості, складала 1998858,5 млн. євро, що на 5,9% більше, ніж у 2020 році. Даний спад варто пов'язувати у тому числі з коронакризою. Адже стрімке поширення пандемії Covid-19 змусило уряди провідних країн Європи приймати радикальні адміністративні рішення, які змінювали умови функціонування промислових підприємств. Таким чином, промисловий сектор зазнав двох основних потрясінь:

1. заходи стримування, котрі були націлені на уповільнення темпів поширення інфекції. Протиепідеміологічні заходи відстороняли працівників від роботи, що у результаті скорочувало обсяги промислового виробництва;

2. шок очікувань. Рецесія, яку ще називають «струсом мозку від Covid», змусила споживачів бути більше обережними щодо придбання товарів [6].

Зазначимо також, що серед лідерів країн Європи за показником доданої вартості переробної промисловості у 2020 році можна назвати Німеччину й Францію, на які припало 32,43% (610032 млн. євро) та 11,99% (225529,8 млн. євро) відповідно. При цьому Польща, один з найбільших партнерів України, на противагу Німеччині й Франції створила лише 4,56% доданої вартості у сфері переробної діяльності, або 85858,8 млн. євро.

До стратегічних напрямків розвитку України можна віднести розвитку зовнішньої торгівлі. Зокрема, важливим для загального економічного становлення держави є забезпечення переважання експорту над імпортом. Тривалий час для української економіки характерною була сировинна спрямованість виробництва та експорту, з одночасно високим рівнем залежності від кон'юнктурних коливань на світовому ринку товарів і послуг. При цьому спостерігалася поступова втрата конкурентоспроможності деяких галузей економіки на внутрішньому ринку.

Сальдо зовнішньоторговельного обороту України в 2022 році склало 1,8 млрд. доларів. Головним торговельним партнером нашої держави лишається Європейський Союз. Зокрема, за результатами минулого року питома вага торгівлі товарами та послугами з ЄС склала 53,6% від загального обсягу торгівлі України (у 2021 році – 39,1%). Разом з тим у загальному експорті переважає торгівля товарами. Сума експорту за даною категорією становила 27,9 млрд доларів. Найбільшу питому вагу серед товарів зайняли зернові культури (16,8%). Обсяг експорту послуг у 2022 році склав 3,4 млрд доларів, що на 1 млрд доларів менше, ніж у 2021 році [7]. Загальна структура експорту послуг до ЄС відображена на рисунку 3.

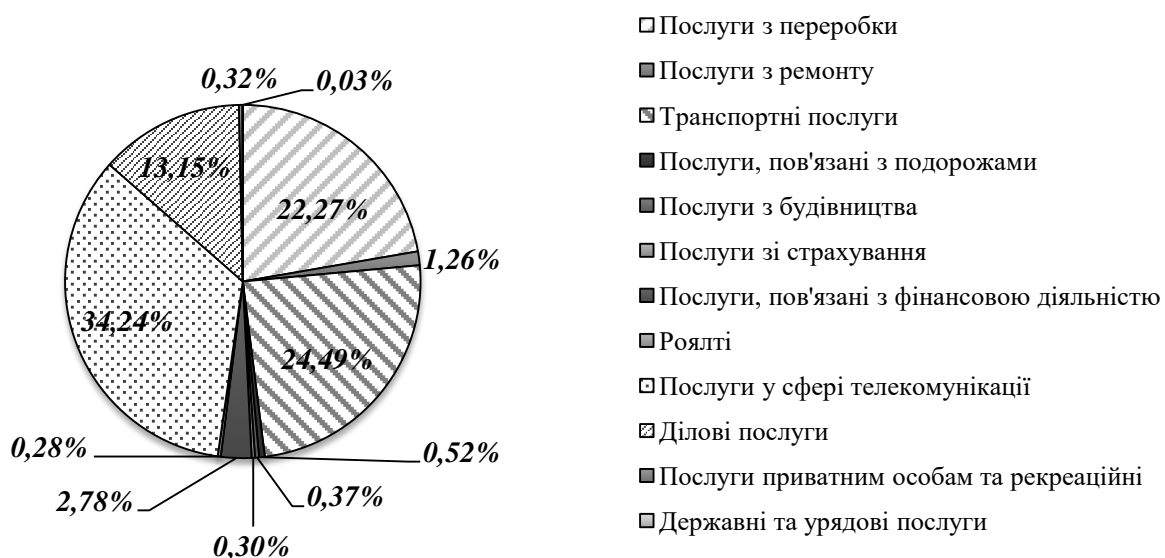

Рис. 3. Структура зовнішньої торгівлі послугами (за видами) з країнами ЄС у 2022 році
Джерело: побудовано авторами на основі даних Державної служби статистики України

Таким чином, український експорт до ЄС у 2022 році склав загалом близько 30,6 млрд доларів. Географічно найбільші обсяги експорту були спрямовані до Польщі (6,6 млрд доларів), Румунії (3,8 млрд доларів), Угорщини (2,27 млрд дол.), Німеччини (2,23 млрд доларів), Італії (1,5 млрд доларів) та Іспанії (1,5 млрд доларів) [8]. Більше всього до країн Європи експортувалися послуги у сфері телекомунікації, транспортні послуги та послуги з переробки матеріальних ресурсів.

Звісно варто розуміти, що наслідки військових дій на території України несуть не локальний, а глобальний характер. Для зовнішньої торгівлі товарами України перші п'ять місяців 2022 року стали досить руйнівними. Зокрема, експорт скоротився на 20,3%, а імпорт зменшився на 19,6%. Таким чином, якщо у січні-травні 2021 року товарооборот складав 50,2 млрд доларів, або 89,2 млн т., то за аналогічний період 2022 року товарообіг становив 40,2 млрд доларів у вартісному вираженні та 60,4 млн т. у кількісному [9].

Окрім подолання кризових явищ, які спричинила війна, досить важливим наразі є питання формування переробної галузі промисловості з високим рівнем конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Серед напрямків досягнення цієї мети можна назвати сприяння появі «народжених глобальних» підприємств.

Одним із наслідків глобалізації є збільшення швидкості й масштабів інтернаціоналізації ММСП, включаючи так звані «народжені глобальні» компанії. Досить часто цим компаніям приписують інноваційність діяльності та орієнтованість на зростання підприємства з потужними мережевими можливостями. Отже, прийнято вважати, що «народжені глобальні» компанії перевершають своїх конкурентів у швидкості, інтенсивності та обсягу експорту та здатні здійснити значний внесок в економічний розвиток держави і створити чимало нових робочих місць.

У цілому інтернаціоналізація відіграє вирішальну роль у роботі «народжених глобальних» і відчутно впливає на формування стратегій їх функціонування, а також на ефективність їхніх міжнародних партнерів та інших стейкхолдерів. Різноманітні економічні дослідження дозволяють виокремити наступні фактори, які спонукають ММСП до інтернаціоналізації, зокрема:

- складність законодавчого регулювання та адміністративний тягар;
- розуміння та виконання вимог сертифікації продукції;
- невизначеність внаслідок коливань валютних курсів;
- відмінності в бізнес-культурі;
- пошук клієнтів і партнерів за кордоном;
- конкуренція з боку недорогих виробників;
- доступ до фінансової підтримки зі сторони міжнародних організацій;
- брак внутрішніх ресурсів і компетенцій [10, с. 1].

Таким чином, принципи конкурентоспроможності та інтернаціоналізації вітчизняного бізнесу являються актуальними факторами підвищення ефективності функціонування переробної промисловості. Однак наразі першочерговою проблемою для України лишається формування стратегій розвитку, у тому числі подолання кризових явищ воєнного стану.

Висновки. Резюмуючи усе вище сказане, варто відзначити, що триваючий нині військовий конфлікт між Україною та РФ призвів до кризових явищ глобального характеру. Загострення проблеми постачання природного газу та електроенергії зі сторони РФ, у тому числі значне підвищення цін на зазначені продукти, вимагає від передових країн Європи приймати швидкі рішення. Останні ж несуть у собі не лише законодавчий аспект, а й економічні наслідки. ЄС сьогодні активно працює над розробленням програми подолання існуючого міжнародного виклику, урахувавши при цьому свою спрямованість на екологізацію виробництва та розвитку економіки цифрового типу.

Фактичні економічні показники вказують нам на результативність функціонування переробної промисловості як України, так і ЄС. Однак глобальні коливання на кшталт коронакризи чи воєнного стану здійснюють негативний вплив на діяльність підприємств переробної галузі промисловості. Відтак, особливо актуальним у наш час залишається питання оцінки поточного стану даної сфери виробництва та визначення шляхів підвищення стійкості і конкурентоспроможності бізнес-одиниць переробної промисловості.

Список використаної літератури

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 12.05.2023)
 2. Експрес-оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Аналітичний звіт. Київ: Програма розвитку ООН в Україні. 2022. 77 с. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-10/UA_Rapid_Assessment_of_War_on_MSMEs_in_Ukraine_0.pdf. (дата звернення: 12.05.2023)
 3. Собкевич О. В. Підтримка промисловості під час війни: вчасна допомога. Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-promyslovosti-pid-chas-viynny-vchasna-dopomoha>. (дата звернення: 12.05.2023)
 4. Програма інтеграції України до Європейського Союзу: програма від 14.09.2000 р. Редакція від 10.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-00#Text>. (дата звернення: 12.05.2023)
 5. Eurostat. Official website of the European Union. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>. (дата звернення: 12.05.2023)
 6. Rebecca Freeman, Richard Balwin (1 Apr. 2020), Supply chain contagion waves: Thinking ahead on manufacturing 'contagion and reinfection' from the COVID concussion. Centre for Economic Policy Research. URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/supply-chain-contagion-waves-thinking-ahead-manufacturing-contagion-and-reinfection>. (дата звернення: 12.05.2023)
 7. Міністерство економіки України. Бюлетень стану торговельних відносин між Україною та ЄС у 2022 році. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5db05993-288d-4981-9f26-f0f6efe586e2&title=BiuletenuStanuTorgovelnikhVidnosinMizhUkrainoiuTasU2022-Rotsi>. (дата звернення: 12.05.2023)
 8. Міністерство економіки України. Україна в 2022 році експортувала майже 100 млн тонн товарів. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1487b1f5-eeb7-4946-b9c8-3370f20568a2&title=UkrainaV2022-RotsiEksportovala>. (дата звернення: 12.05.2023)
 9. Ус І. В. Зовнішня торгівля товарами України у січні-травні 2022 року. Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/4544>. (дата звернення: 12.05.2023)
 10. Eurofound (2018), Born globals and their value chains, Publications Office of the European Union, Luxembourg. URL: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/fomeef18005en.pdf. (дата звернення: 12.05.2023)
- Стаття надійшла до редакції 05.05.2023*
Статтю рекомендовано до друку 08.06.2023

References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine] Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukraine].
 2. Ekspres-otsinka vplyvu viiny na mikro-, mali ta seredni pidpriemstva v Ukraini. Analytychnyi zvit [Express assessment of the impact of the war on micro, small and medium enterprises in Ukraine. Analytical report] (2022). Kyiv: Prohrama rozvytku OON v Ukraini. Retrieved from https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-10/UA_Rapid_Assessment_of_War_on_MSMEs_in_Ukraine_0.pdf [in Ukraine].
 3. Sobkevych, O. V. (2022) Pidtrymka promyslovosti pid chas viiny: vchasna dopomoha. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. [Industrial support during the war: early aid. National Institute of Strategic Studies] Retrieved from <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-promyslovosti-pid-chas-viynny-vchasna-dopomoha> [in Ukraine].
 4. Prohrama intehratsii Ukrainy do Yevropeiskoho Soiuзу: prohrama vid 14.09.2000 r. Redaktsiia vid 10.07.2015 r. [Program of Ukraine's integration into the European Union: program dated September 14, 2000. Revision dated July 10, 2015] Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-00#Text> [in Ukraine].
 5. Eurostat. Official website of the European Union. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home> [in English].
 6. Rebecca Freeman, Richard Balwin (1 Apr. 2020), Supply chain contagion waves: Thinking ahead on manufacturing 'contagion and reinfection' from the COVID concussion. Centre for Economic Policy Research. Retrieved from <https://cepr.org/voxeu/columns/supply-chain-contagion-waves-thinking-ahead-manufacturing-contagion-and-reinfection> [in English].
 7. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Biuletenu stanu torhovelnnykh vidnosyn mizh Ukrainoiu ta YeS u 2022 rotsi. [Ministry of Economy of Ukraine. Bulletin of the state of trade relations between Ukraine and the EU in 2022] Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5db05993-288d-4981-9f26-f0f6efe586e2&title=BiuletenuStanuTorgovelnikhVidnosinMizhUkrainoiuTasU2022-Rotsi> [in Ukraine].
 8. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Ukraina v 2022 rotsi eksportovala maizhe 100 mln tonn tovariv. [Ministry of Economy of Ukraine. In 2022, Ukraine exported almost 100 million tons of goods.] Retrieved from <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1487b1f5-eeb7-4946-b9c8-3370f20568a2&title=UkrainaV2022-RotsiEksportovala> [in Ukraine].
 9. Us I. V. (2022) Zovnishnia torhivlia tovaramy Ukrainy u sichni-travni 2022 roku [Foreign trade in goods of Ukraine in January-May 2022]. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. Retrieved from <https://niss.gov.ua/en/node/4544> [in Ukraine].
 10. Eurofound (2018), Born globals and their value chains, Publications Office of the European Union, Luxembourg. Retrieved from https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/fomeef18005en.pdf [in English].
- The article was received by the editors 05.05.2023*
The article is recommended for printing 08.06.2023

Svitlana Kulakova

PhD in Economics, Associate Professor

Associate Professor of the Department of Economics, Entrepreneurship and Marketing

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

36011, Ukraine, Poltava City, Pershotravneva Avenue 24

e-mail: slcveta@gmail.com;

ORCID ID: 0000-0002-7149-0356

Oksana Zhytnyk

obtaining higher education, the first (Bachelor) level of higher education

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

36011, Ukraine, Poltava City, Pershotravneva Avenue 24

e-mail: oxanashytnyk@gmail.com;

ORCID ID: 0000-0001-5397-8238

PROCESSING INDUSTRY AS A STRATEGIC DIRECTION OF UKRAINIAN ECONOMIC DEVELOPMENT

Abstract. The article examines the processing industry as a strategic direction of the general economic development of the Ukrainian economy. The study analyzed the efficiency of not only the processing industry, but also the industrial sector as a whole. In particular, it was found that the total industrial GDP of Ukraine, determined by the production method, in 2021 amounted to UAH 1,111,762 million, of which 50.42%, or UAH 560,527 million, belonged to enterprises in the processing sector. At the same time, among all sectors of the economy, the specific weight of the processing industry in the GDP for 2021 is 10.28%. This makes processing production one of the key types of economic activity of the national economy of Ukraine, and, accordingly, defines it as strategically important for improving the socio-economic well-being of the population.

The authors paid special attention to highlighting the importance of micro, small and medium-sized enterprises (MSMEs) for the development of the processing industry of Ukraine. MSMEs account for more than 99% of the number of business entities in the studied production area, and therefore, strengthening the competitiveness of enterprises of these types will have a positive impact on the overall growth of the Ukrainian economy.

The next stage of the research focused on the analysis of the productivity of the processing industry of the European Union. The dominance of the studied industry among other sectors of the EU industry was established. Germany and France can be called leaders in the processing sphere among European countries, while Poland lags significantly behind them in terms of added value.

Ukraine is an active candidate for joining the European Union. Thus, in addition to the adaptation of Ukrainian legislation to European standards, it is also necessary to increase the level of efficiency of the enterprises of the processing industry. In this case, it is important to strengthen the competitiveness of Ukrainian industrial products on the European market with the aim of constantly increasing the volume of exports of Ukrainian industrial goods to European countries. The authors found out that the balance of foreign trade turnover of Ukraine in 2022 as a result of trade with the EU amounted to 1.8 billion dollars.

Keywords: processing industry, economic development, MSME, industrial sector, interaction with the EU

JEL Classification: L 52, L 60

Fig.: 3, tabl.: 1, bibl.: 10